

Nõuded taotlusele – rohevesiniku kasutuselevõtt transpordisektoris ja keemiatööstuse lähteainena.

E-toetuse keskkond.

Tiiu Noormaa, projektikoordinaator

21. veebruar 2023

Dokumendid, millest juhinduda

Kõik dokumendid on leitavad KIK kodulehel (TAT § 4 lg 3)

<https://kik.ee/et/toetatavad-tegevused/rohevesiniku-kasutuselevott-transpordisektoris-ja-keemiatootuse-lahteainena>

- Toetuse andmise tingimused (TAT) <https://www.riigiteataja.ee/akt/104012023001>
- Seletuskiri
- Hindamiskriteeriumid. RT-s TAT lisa, KIK kodulehel “Toetuse andmise tingimused (2023)”
- KIK kodulehel “Toetusega seotud dokumendid”:
  - Kliimatundlikkuse ja haavatavuse analüüs (TAT § 12 lg 1 p 10);
  - Kliimatundlikkuse hindamise juhend;
  - KHG heite arvutamine (TAT § 12 lg 1 p 8);
  - “Ei kahjusta oluliselt” juhendmaterjal taotlejale (TAT § 12 lg 1 p 12 hinnang projekti vastavusest “ei kahjusta oluliselt” põhimõttele)

Dokumendid, millest juhinduda

- Äriplaani ja finantsanalüüsi juhend (TAT § 12 lg 1 – juhend selgitab täpsemalt taotluse ülesehitust ja taotlusele lisatavate dokumentide sisu);
- ÜGEM kinnituse vorm (kinnitus aitab taotlejal veenduda ja selgitada, et taotletav riigiabi vastab TAT § 5 tingimustele);
- VKE deklaratsioon (TAT § 5)
- Toetusmäära arvutamise näidis (H2 tootmisüksuse ja tankimistaristu jaoks).

Lisaks:

- Taaste- ja vastupidavusrahastu (RRF) üldmäärus;
- RRF teavituspõhised.

Rohevesiniku kasutuselevõtt transpordisektoris ja keemiatööstuse lähteainena

STAATUS

Avatud

Elluviimisel

RAHASTUSALLIKAS

Heitmekaubanduse kauplemissüsteem (HKS)

Taaste- ja vastupidavusrahastu (RRF)

Toetame taastuvenergiast rohevesiniku tootmise ja tarbimise tervikahela loomist.

Toetuse info

Taotlemine (2023)

Taotlemine (2021)

Hindamine ja rahastamine

Elluviimine

Taotlusvoor on avatud ja taotlusi saab esitada **E-toetuse keskkonna** kaudu. Taotluste esitamise tähtaeg on 30. märts 2023 kell 17.00.

Taotlusvooru infopäev toimub 21. veebruaril kell 13.00, eelregistreerimine on avatud [SIIN](#).

Toetuse andmise eesmärgiks on konkureeriva pakkumismenetluse tulemusel valitavate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele suunatud pilootprojektide elluviimisel testida Eesti oludes erinevaid rohevesiniku kasutuselevõtu tervikahelaid rohevesiniku tootmisest lõpptarbimiseni.

Toetust jagame taaste- ja vastupidavusrahastu (RRF) vahenditest ning toetuse andmise tingimused töötas välja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koos KIKiga.

Rahastatud Euroopa Liit
NextGenerationEU

Eesti
tuleviku heaks

Kontakt

Tiiu Noormaa

projektikoordinaator

6 274 121

tiiu.noormaa@kik.ee

E-toetus

 Toetuse andmise tingimused
(2023)

 Toetusega seotud dokumendid
(2023)

 Taaste ja vastupidavusrahastu
üldmäärus

 RRF teavituspõuded

 Infopäev (21.02)

 Toetusega seotud uudised

 Toetuse andmise tingimused
(2021)

 Toetusega seotud dokumendid
(2021)

Toetatav tegevus (TAT § 6)

Toetust antakse rohevesiniku tervikahela (mõiste TAT § 3 p. 12) projektile järgmisteks tegevusteks:

- Rohevesiniku tootmisüksuse rajamiseks (mõiste TAT § 3 p. 13):

“elektrolüüser või muu seade rohevesiniku tootmiseks taastuenergiast, tootmisüksuse osana arvestatakse vajadusel ka vahetult pärast tootmist toimuvat rohevesiniku eraldamist, puhastamist jääkainetest, kompresserimist, säilitamist ning jaotamist enne tankimist või lõpptarbimist”.

- Tankimistaristu rajamiseks (mõiste TAT § 3 p. 17):

“rajatis, mis varustab transpordivahendeid rohevesinikuga transpordi eesmärgil”.

- Keemiatööstuse lähteaine tootmisüksuse rajamiseks (TAT § 3 p. 5 keemiatööstuse lähteaine TAT tähenduses ja p. 6 keemiatööstuse lähteaine tootmisüksus TAT tähenduses).
- Rohevesinikku tarbiva transpordivahendi soetamiseks (mõiste TAT § 3 p. 18).

Toetatav tegevus (TAT § 6)

Tervikahel transpordisektoris peab koosnema rohevesiniku tootmisest, tankimistaristust ja transpordivahendist.

Keemiatööstuse puhul on tervikahelaks rohevesiniku tootmisüksuse ja keemiatööstuse lähteaine tootmisüksuse rajamine koos vajalike puhastus-, kompresserimis-, jahutus- ja säilitusseadmetega.

Projekt võib sisaldada tervikahelat nii transpordisektoris kui keemiatööstuses, mõlemad tegevused on ühes projektis lubatud. KIK kontrollib, et sama tegevuse jaoks ei taotleta lubatust suuremat toetust.

NB! Projekt, mis ei koosne tervikahela kõikidest komponentidest, toetust ei saa. Seejuures ei pea taotlema toetust tervikahela igale komponendile, kuid taotleja peab tõendama, et kogu projekt (tervikahel) viiakse ellu abikõlblikkuse perioodil.

Toetatav tegevus (TAT § 6, vt ka äriplaani koostamise juhend)

- Projektis kasutatavate tehnoloogiate valmiduse tase (TVT) skaalal peab olema 8 või suurem.
- Projekt peab järgima “ei kahjusta oluliselt” põhimõtet;
- Projekt peab aitama kaasa kliimaneutraalsele majandusele, kliimamuutuste vastupanu võimele ja kliimamuutustega kohanemisele;
- **Toetust ei anta projektile, mille elluviimist on alustatud või mille osas on võetud kohustusi tegevuste elluviimiseks enne taotluse rahuldamist.**

NB! Üldise grupierandi määruse (ÜGEM) artikkel 6 kohaselt peab antaval abil olema ergutav mõju. See tähendab, et tegevustega, mille kulude hüvitamist taotleja soovib, ei tohi alustada enne TATis nimetatud tähtpäeva, s.o. taotluse rahuldamise otsust (TAT § 9 lg 2). Töö alustamine tähendab projekti suhtes mistahes siduva lepingu sõlmimist. Selle hulka ei loeta varasemaid tasuvus- või eeluuringuid.

Toetatav tegevus (TAT § 6)

Toetatav ei ole:

- Fossiilkütustega seotud tegevus ja allkasutus tootmisahela järgmistes etappides;
- Toetatava tegevuse prognoositav KHG heide peab olema EL võrdlusalustest madalam. Võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447;
- Prügila, jäätme põletustehase ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamaga seotud tegevus;
- Tegevus, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda.

Projekti abikõlblikkuse period (TAT § 9)

- Abikõlblikkuse period algab **taotluse rahuldamise otsuse kuupäeval**.
- **Rohevesiniku tootmiseks vajalikud seadmed peavad olema** hangitud, paigaldatud ja **kasutusele võetud hiljemalt 31.03.2025** (*siin kirjas uus muutmisel olev sõnastus*).
- Abikõlblikkuse period **lõpeb hiljemalt 1.03.2026**. Selleks kuupäevaks peab olema toetatav tegevus ellu viidud ja **maksed lõppsaaja poolt töövõtjatele ja tarnijatele tasutud**. Kui toetuse saaja ei jõua AK perioodil kõiki nimetatud toiminguid sooritada, kaotab ta õiguse toetust saada.

NB! TAT § 21 tulenevad kohustused

- Rohevesiniku tervikahela loomise käigus **soetatud või rajatud vara** peab olema **taotluses kirjeldatud viisil Eestis kasutusel** vähemalt kuni **1.03.2031**.
- Toetuse abil rajatud tootmisüksuses peab kasutama ainult taastuvenergiat.
- Vesinikku peab müüma taotluses näidatud hinnaga ja koguses AK perioodile järgneva 5 aasta jooksul.
- Muudelt kasutajatelt peale projekti osapoolte tankimistaristu eest nõutavad tasud peavad vastama turuhindadele.
- Toetuse abil omandatud vara ei või müüa liisinguandjale liisingule võtmiseks enne 5 aasta möödumist pärast AK lõppu.

Toetuse summa ja osakaal (TAT § 10)

Artikkel (muutmisel olevas ÜGEMis)	Abikõlblikud kulud	Toetuse määr abikõlblikest kuludest , kui abi antakse läbi konkureeriva pakkumismenetluse
Artikkel 41 Rohevesiniku tootmisüksus	Kõik investeringukulud	Kuni 100%
Artikkel 36a Tankimistaristu	Tankimistaristu ehitamise, paigaldamise, uuendamise või laiendamise kulud	Kuni 100%
Artikkel 36b lg 3 ja lg 5a) Sõiduk	Heiteta sõiduki ostmiseks või moderniseerimiseks tehtava investeeringu täiendavad kulud (vt definitsioon muutmisel ÜGEM punktis 102g "heiteta sõiduk")	100%
Artikkel 36b lg 3 ja lg 5b) TAT § 10 lg 4 Sõiduk	Keskkonnasõbraliku sõiduki ostmiseks või moderniseerimiseks tehtava investeeringu täiendavad kulud (vt definitsioon muutmisel ÜGEM punktis 102f "keskkonnasõbralik sõiduk")	60%
Artikkel 36 lg 5a) ja 5c)	Täiendavad keskkonnainvesteeringute kulud , mis määratakse kindlaks, võrreldes investeeringu kulusid abi puudumise korral tehtava alternatiivse	Kuni 100%

ÜGEM mõisted 102f) ja 102g)

102f) “keskkonnasõbralik sõiduk” –

- a) Kergsõidukite puhul: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/33/EÜ artikli 4 punkti 4 alapunktis a määratletud keskkonnasõbralik sõiduk;
- b) Raskeveokite puhul:
  - Kuni 31.12.2025 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1242 artikli 3 punktis 12 määratletud vähese heitega raskeveok;
  - Kuni 31.12.2025 direktiivi 2009/33/EÜ artikli 4 punkti 4 alapunktis b määratletud keskkonnasõbralik sõiduk, mis ei kuulu määruse (EL) 2019/1242 kohaldamisalasse;
- d) Siseveelaevade puhul:
  - reisijateveoks kasutatav siseveelaev hübriid- või kaherežiimilise mootoriga, mille tavatingimustes käitamise korral kasutatakse vähemalt 50 % ulatuses kütust, millel puudub (väljalasketoru) CO² otseheide, või elektrienergiat;
  - kaubaveoks kasutatav siseveelaev, mille (väljalasketoru) CO² otseheide tonnkilomeetri kohta (gCO²/tkm), arvutatuna (või uute laevade puhul prognoosituna) Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni energiatõhususe näitaja abil, on 50 % väiksem kui määruse (EL) 2019/1242 artikli 11 kohaselt raskeveokite (sõidukite allrühm 5-LH) puhul kindlaks määratud keskmine CO² võrdlusheite väärtus;

ÜGEM mõisted 102f) ja 102g)

102f) “keskkonnasõbralik sõiduk” –

e) merelaevade puhul:

- reisijate- ja kaubaveoks, sadamatoiminguteks või abitegevuseks kasutatav mere- ja rannikulaev, millel i) on hübriid- või kaherežiimiline mootor ja mille energiast vähemalt 25 % pärineb (väljalasketoru) CO² otseheiteta kütustest või mis kasutab merel ja sadamates tavatingimustes käitamiseks elektrivõrgu energiat või ii) mille energiatõhususe näitaja väärtus on 10 % väiksem kui 1. aprillil 2022 kohaldatavad energiatõhususe näitaja nõuded ning laev on suuteline sõitma (väljalasketoru) CO² otseheiteta kütuste või taastuvatest energiaallikatest saadud kütuste jõul;
- kaubaveoks ette nähtud mere- ja rannikulaev, mida kasutatakse üksnes ranniku- ja lähimereveoteenuste osutamiseks, mille eesmärk on võimaldada praegu maismaad mööda veetava kauba ümbersuunamist merele, ning mille (väljalasketoru) CO² otseheide on energiatõhususe näitaja alusel arvutatuna 50 % väiksem kui määruse (EL) 2019/1242 artikli 11 kohaselt raskeveokite (veokite allrühm 5-LH) puhul kindlaks määratud keskmine CO² võrdlusheite väärtus;

f) raudteeveeremi puhul: veerem, millel puudub väljalasketoru CO² otseheide, kui seda kasutatakse vajaliku taristuga rööbasteel, ja see töötab tavapärase mootoriga, kui selline taristu pole kättesaadav (bimodaalne).

ÜGEM mõisted 102f) ja 102g)

102g) “heiteta sõiduk” –

- a) kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite puhul: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 168/2013*** kohaldamisalasse kuuluv sõiduk, mille väljalasketoru CO² heide on 0 g CO²e/km arvutatuna kooskõlas kõnealuse määruse artiklis 24 ja V lisas sätestatud nõuetega;
- b) kergsõidukite puhul: M1-, M2- või N1-kategooria sõiduk, mille väljalasketoru CO² heide on null, nagu on kindlaks määratud kooskõlas komisjoni määruses (EL) 2017/1151**** sätestatud nõuetega;
- c) raskeveokite puhul: heitevaba raskesõiduk, nagu on määratletud direktiivi 2009/33/EÜ artikli 4 punktis 5;
- d) siseveelaevade puhul: reisijate- või kaubaveoks kasutatav siseveelaev, millel puudub (väljalasketoru) CO² otseheide;
- e) merelaevade puhul: mere- ja rannikulaev reisijate- või kaubaveoks, sadamatoiminguteks või abitegevuseks, millel puudub (väljalasketoru) CO² otseheide;
- f) raudteeveeremi puhul veerem, millel puudub (väljalasketoru) CO² otseheide.

Näiteks:

- Kui **buss** vastab direktiivi 2009/33/EÜ artikkel 4 lõike 4 punktile b), on tegemist keskkonnasõbraliku sõidukiga ÜGEM mõistes.
- Kui **buss** vastab direktiivi 2009/33/EÜ artikkel 4 lõikele 5, on tegemist heiteta sõidukiga ÜGEM mõistes.
- **Raskeveokite** puhul mõisted määrus (EL) 2019/1242 artikkel 3 punktides 11) “heiteta raskeveok” ja 12) “vähese heitega raskeveok”.

Nõuded taotlejale (TAT § 11) ja taotlusele (TAT § 12 ja § 4 lg 3)

- Taotleja ja partner võib olla Eesti äriregistris registreeritud äriühing.
- Nõuded taotlejale ja partnerile on kehtestatud RRF üldmääruse §-ga 5.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/101122021005>

- Taotlus tuleb esitada **e-toetuse keskkonnas hiljemalt 30.märtsil kell 17.00.**
- Esitada tuleb kõik TAT § 12 loetletud andmed, kinnitused ja dokumendid.
- Dokumentide koostamisel tuleb järgida KIK kodulehel avaldatud juhendites sätestatud ning kasutada tuleb KIK kodulehel avaldatud vorme (KHG heite arvutamine, kliimatundlikkuse ja haavatavuse analüüs, ÜGEM kinnituse vorm, VKE deklaratsioon).
- Taotleja, partneri ja taotluse nõutele vastavust hinnatakse TAT § 15 kohaselt.
- Vastavaks tunnistatud taotlusi hinnatakse TAT § 17 kohaselt ning rahastatakse vastavalt TAT § 18 lõigetes 2 ja 3 sätestatule.

Aruandlus (TAT § 23)

Aruandlusperiood on 6 kuud:

- Vahearuanne 31. märtsi seisuga hiljemalt 4. aprillil;
- Vahearuanne 30. septembri seisuga hiljemalt 4. oktoobril.

Pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu 5 aasta jooksul esitatakse andmed:

- Taastuenergia kasutamise ja oäritolu kohta;
- Lähteainete kasutuse ja päritolu kohta;
- Tegelikku tekkiva positiivse keskkonnamõju kohta;
- Tootmisüksuse, tankimistaristu ja transpordivahendi kasutamise ning omaduste muutumise kohta.

NB! Lõppsaaja esitab finantsanalüüsi ellu viidud projekti kohta 2023. aasta 31. detsembri seisuga kulude liigse hüvitamise kontrollimiseks.

E-toetuse keskkond

<https://www.rtk.ee/>

- ID-kaardiga sisselogimine
- Valida rippmenüüst õige taotlusvoor
- Sisestada taotluse andmed ja vajalikud lisad
- Lisada kontaktisikute, sh taotluse allkirjastaja (allkirjaõigusliku isiku) andmed
- **Jälgida lisainfot “?” all**
- Mustandina täitmisel tuleb järgmisele lehele liikumiseks täita väljad nt suvalise tähekombinatsiooniga ja kohustusliku faili lisamise korral lisada fail, mis ei ole tühi. Hiljem on võimalik mittevajalik eemaldada ja täita väljad õige teabega.

E-toetuse keskkond

“Taotleja” alaleht

- Taotleja kontaktandmed
- Projekti kulude käibemaks – jääb tegija kanda (käibemaks ei ole abikõlblik)
- Kontaktisikute alla märkige kõik, kes taotlusega ja selle kohta esitatavate küsimustega tutvuma peavad. Vähemalt ühe isiku juurde tuleb teha märged, et isik soovib teavitusi e-kirjaga.

NB! Taotluste menetlemise käigus toimub kogu ametlik kirjavahetus läbi e-toetuse keskkonna.

E-toetuse keskkond

“Üldandmed” alaleht

- Projekti algus ja lõpp (NB! Abikõlblikkuse periood ei saa alata enne taotluse rahuldamise otsust ja lõppeda pärast 1.03.2026).
- Kas taotleja on rakendanud või taotlenud vahendeid käesoleva projektiga sisuliselt seotud (k.a. jätkutegevused) tegevuste rahastamiseks – “jah” vastuse korral märkige rahastaja nimi, toetuse täpsustus, rahastusotsuse kuupäev (või taotluse esitamise kuupäev) ja toetuse summa.
- Kas toetust taotletakse tervikahela erinevate etappide elluviimiseks – nimetage iga etapi puhul taotleja ettevõtte nimi ja registrikood. Kui mõnele etapile käesoleva projekti raames toetust ei taotleta, siis vastake küsimusele eitavalt.
- VKE ettevõtja puhul lisage deklaratsioon KIK kodulehelt (vt link “?” all).
- Lisage kinnitus abi kooskõla osas vastava abiliigiga (vt link “?” all).
- Esitage teave ärisaladuse kohta vastavalt TAT § 12 lg 1 p 25.

E-toetuse keskkond

“Partnerid” alaleht

- Sisestage projektis osalejate andmed.

“Sisu” alaleht (vt viited “?” all)

- Projekti väljund – valige elluviidavad tervikahela etapid.
- Lisage äriplaani, mis on koostatud vastavalt KIK kodulehel avaldatud juhendile.
- Lisage tehnoloogiate valmidusastme tõendusdokumendid, mis on koostatud vastavalt äriplaani juhendile.
- Lisage seadmete tehniline dokumentatsioon, millest selgub seadmete kasutegur keskmistel töötingimustel; koostöö (eel)kokkulepped; kliimakindluse riskianalüüs; “ei kahjusta oluliselt” põhimõttele vastavuse hinnang jm dokumendid ning kinnitused.
- Projekti lühikokkuvõtte avalikkusele – koostage lühikirjeldus projekti eesmärkidest ja tegevustest.
- Projekti kasusaajate täpsustus – valige rippmenüüst projekti mõju ulatus ehk kus elavad projektist kasu saajad.

E-toetuse keskkond

“Näitajad” alaleht (vt viited “?” all)

- Erinevate ahela etappide puhul on lisatud näitajad, mille kohaldumisel lisage näitaja sihtväärtus (NB! Näitaja algväärtus on alati null). Kui näitaja ei kohaldu, jääb ka sihtväärtus nulliks.
- Näitajaid on võimalik ka ise lisada.
- Näitajate lehele lisage KHG arvutus KIK kodulehel olevas Excel tabelis.

“Tegevused” alaleht (vt viited “?” all)

- Tegevusi on võimalik ise lisada. Mõistlik on hoida tegevused etappide (lepingute) põhised, kuna tegevuste plaan on seotud eelarve alalehega.

Hoides tegevuste üldnimetused etappidega seotuna (nt tootmisüksuse rajamine, sõiduki ost vms) on ka eelarve lehel vähem ridu ja toetuse arvestus osapoolte vahel lihtsam.

E-toetuse keskkond

“Eelarve” alaleht (vt viited “?” all)

- Taotletud toetuse määr (%) – tervikahela puhul valige “Projekti tegevustel on erinev toetuse määr”.
- Kas projektiga teenitakse tulu? – üldjuhul kehtib valik “Projektiga ei teenita tulu või tulu teenimise reeglid ei kohaldu”. Tulu teenimine kohaldub H2 tootmisüksuse (ÜGEM art 41) ja tankimistaristu (ÜGEM art 36a) puhul. Lisada tuleb ka kulu-tulu analüüsi fail.
- Projekti maksumus – sisestage kogumaksumus ja abikõlbliku kulu summa. Taotletava toetuse summa ja omafinantseeringu suuruse võtab süsteem samalt alalehelt “Tegevuste eelarve” tabelist. (NB! AK summa ja toetuse määr on lihtsustatult esitatud äriplaani jehndi lõpus tabelina).
- “Tegevuste eelarve” – projekti tegevuse nimetus kantakse üle “Tegevuste” alalehelt. Sisestada tuleb abikõlblik summa ja Riigiabi reeglitest johtuv tegevuse toetuse määr.
- Esitage küsitud lisad.

E-toetuse keskkond

“Rahastajad” alaleht

- Tuuakse välja rahastajate kaupa – KIK ja taotlejad.

“Esitamine” alaleht

- Erinevad kinnitused, millega peate toetust taotledes arvestama.
- Võimalus lisada volitus.
- Allkirjastamine

Täna!

tiiu.noormaa@kik.ee